

Sygn. akt III AUa 1065/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 grudnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Iwona Szybka

Sędziowie: SSA Beata Michalska (spr.)

SSA Joanna Baranowska

Protokolant: st. sekr. sąd. Joanna Sztuka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 grudnia 2015 r. w Ł.

sprawy **A. C. i K. C.**

przeciwko **Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziałowi Regionalnemu w Ł. P. Terenowej w T.**

o ustalenie podlegania ubezpieczeniu

na skutek apelacji K. C.

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 22 stycznia 2015 r. sygn. akt VIII U 3993/14

oddala apelację.

Sygn. akt: III AUa 1065/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 czerwca 2013r. wydaną z upoważnienia Prezesa KRUS, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego P. Terenowa w R. stwierdziła ustanie ubezpieczenia społecznego rolników w stosunku do K. C. od 1 stycznia 2009r. na podstawie art. 5a ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 roku o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2004 r., Nr 91, poz. 873). z uwagi na niezłożenie oświadczenia o kontynuowaniu ubezpieczenia społecznego rolników po rozpoczęciu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej oraz niedostarczenie dokumentów o wysokości należnego podatku dochodowego. Niniejszą decyzję skierowano do A. C.. Kolejnymi decyzjami z tej samej daty KRUS odmówiła K. C. przywrócenia terminu do złożenia oświadczenia o kontynuowaniu ubezpieczenia społecznego rolników oraz przywrócenia terminu do złożenia zaświadczenia właściwego urzędu skarbowego o kwocie należnego podatku dochodowego.

K. C. złożył w dniu 11 lipca 2013r. odwołanie od powyższych decyzji, wnosząc o ich zmianę, przywrócenie terminu do złożenia właściwych dokumentów i stwierdzenie, iż ubezpieczenie społeczne rolników nie ustało. Wskazał, że nie został poinformowany przez KRUS o obowiązkach związanych z kontynuowaniem ubezpieczenia społecznego rolników w związku z ponownym rozpoczęciem prowadzenia działalności gospodarczej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o łączne rozpoznanie i rozstrzygnięcie sprawy oraz o oddalenie odwołań, wywodząc jak w uzasadnieniu decyzji.

Wyrokiem z 9 października 2013r., w sprawie VIII U3474/13, Sąd Okręgowy oddalił odwołania.

Następnie wyrokiem z 7 października 2014 r., w sprawie III AUa 2585/13, Sąd Apelacyjny w Łodzi na skutek złożonej przez odwołującego się apelacji od wyroku Sądu Okręgowego uchylił zaskarżony wyrok, zniósł postępowanie przed Sądem pierwszej instancji w całości oraz przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Łodzi do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny wskazał, że Sąd Okręgowy przy ponownym rozpoznawaniu sprawy powinien wezwać do udziału w postępowaniu A. C., która była adresatem zaskarżonej decyzji.

Zainteresowana A. C. przyłączyła się do odwołań męża.

Sąd Okręgowy wyrokiem z 22 stycznia 2015r., w sprawie VIII U 3993/14, oddalił odwołania.

Rozstrzygnięcie zapadło po następujących ustaleniach faktycznych i prawnych:

K. C. był ubezpieczony, jako rolnik z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej od 7 kwietnia 1997r. do 30 września 2004 r. Pismem z 24 czerwca 2004r. KRUS poinformowała ubezpieczonego, że zgodnie z przepisami ustawy z 2 kwietnia 2004r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 91, poz. 873) jest zobowiązany do 14-go lutego każdego roku, po dokonaniu rozliczenia roku podatkowego złożyć Kasie zaświadczenie właściwego organu podatkowego o wysokości podatku dochodowego należnego za poprzedni rok. Ponadto wskazała, że wnioskodawca jest zobowiązany w nieprzekraczalnym terminie do dnia 30-go września 2004 roku do przedłożenia w P. Terenowej KRUS dokumentu organu podatkowego informującego o formie opodatkowania oraz wysokości (każdego, bez względu na formę opodatkowania) podatku należnego za rok 2003. Jednocześnie poinformowano ubezpieczonego, że niedostarczenie powyższych dokumentów w podanym terminie, spowoduje ustanie ubezpieczenia społecznego rolników z końcem III kwartału 2004r.

W dniu 29 września 2004r. K. C. złożył w KRUS decyzję z dnia 29 września 2004r. wydaną przez Wójta Gminy C. w przedmiocie wykreślenia z ewidencji działalności gospodarczej z dniem 30 września 2004r. i zaprzestania z tym dniem jej wykonywania. W dalszej kolejności pismem z 29 września 2004r. KRUS poinformowała ubezpieczonego, iż jest zobowiązany w terminie 14 dni do powiadomienia KRUS o podjęciu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej. K. C. potwierdził otrzymanie powyższej informacji.

Decyzją z 26 października 2004r. organ rentowy powiadomił K. C. o zmianie warunków podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, którzy zaprzestali prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Ponadto poinformował, że w związku z zaprzestaniem prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej od 30 września 2004r. ustaje obowiązek opłacania składki kwartalnej w podwójnej wysokości na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie oraz ubezpieczenie emerytalno – rentowe z końcem III kwartału 2004r. Od 1 maja 2004r. K. C. podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy jako rolnik.

W dniu 27 maja 2013r. do KRUS wpłynęło zaświadczenie Naczelnika Urzędu Skarbowego w R. o wysokości należnego zryczałtowanego podatku dochodowego od osób fizycznych za 2012r., złożone przez K. C.. Wnioskodawca wykazał należny zryczałtowany podatek dochodowy uzyskany z prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w kwocie 266 złotych. KRUS wszczął postępowanie wyjaśniające i uzyskał z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej wydanego przez Wójta Gminy R. (...) z którego wynika, że wnioskodawca ponownie rozpoczął pozarolniczą działalność gospodarczą od 18 listopada 2008 r.

W dniu 6 czerwca 2013 r. odwołujący się złożył do KRUS wniosek o przywrócenie terminu do złożenia oświadczenia o kontynuowaniu ubezpieczenia społecznego rolników po rozpoczęciu prowadzenia pozarolniczej działalności

gospodarczej oraz o przywrócenie terminu do złożenia zaświadczenia właściwego urzędu skarbowego o kwocie należnego podatku dochodowego za okres od 2009 – 2011 rok. W następstwie czego organ rentowy wydał ww. decyzje.

W ocenie Sądu Okręgowego zaskarżone decyzje są prawidłowe. Zgodnie z treścią art.5a ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j.: Dz.U. z 2013 r., poz. 1403 ze zm.) rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata, rozpocznie prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpocznie współpracę przy prowadzeniu tej działalności, podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy prowadzeniu tej działalności, jeżeli spełnia jednocześnie następujące warunki: złoży w Kasie oświadczenie o kontynuowaniu tego ubezpieczenia w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy tej działalności; jednocześnie nadal prowadzi działalność rolniczą lub stale pracuje w gospodarstwie rolnym, obejmującym obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego, lub w dziale specjalnym; nie jest pracownikiem i nie pozostaje w stosunku służbowym; nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych; kwota należnego podatku dochodowego za poprzedni rok podatkowy od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej nie przekracza kwoty 2 528 zł.

Zgodnie z ust.5 tego przepisu obowiązującym w brzmieniu ustalonym ustawą o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz o zmianie niektórych innych ustaw z dnia 2 kwietnia 2004 r. (Dz.U. z 2004 r. Nr 91, poz. 873) do dnia 14-go lutego każdego roku rolnik lub domownik prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą lub współpracujący przy prowadzeniu tej działalności, podlegający ubezpieczeniu, zobowiązany jest po rozliczeniu roku podatkowego złożyć Kasie zaświadczenie właściwego organu podatkowego o wysokości należnego podatku za miniony rok. Niezachowanie terminu, o którym mowa w ust. 5, o ile nadal prowadzona jest pozarolnicza działalność gospodarcza, jest równoznaczne z zaistnieniem okoliczności powodujących ustanie ubezpieczenia z końcem kwartału, w którym rolnik lub domownik zobowiązany był złożyć zaświadczenie (ust.7 w brzmieniu jak wyżej). Stosownie do art.5a ust.7 ustawy terminy określone w ust. 1 pkt 1 i ust. 4 mogą zostać przywrócone na wniosek zainteresowanego rolnika lub domownika, jeżeli ten rolnik lub domownik udowodni, że niezachowanie terminu nastąpiło wskutek zdarzeń losowych.

W momencie wyrejestrowania poprzedniej działalności gospodarczej wnioskodawca automatycznie, jako rolnik podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników z wszelkimi rygorami w przypadku ponownego podjęcia działalności pozarolniczej. Aby móc nadal podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników w momencie ponownego podjęcia działalności gospodarczej, wnioskodawca musiałby spełnić wszelkie rygory określone w wyżej powołanych przepisach, a w szczególności w pierwszej kolejności złożyć stosowny wniosek do organu rentowego. Oczywiście w niniejszej sprawie był fakt, że pomiędzy otrzymaniem przez K. C. informacji o konieczności złożenia stosownego zawiadomienia w KRUS (tj. 29 września 2004r.), a rozpoczęciem kolejnej działalności gospodarczej (tj. 18 listopada 2008 r.) minął stosunkowo długi okres, to nie jest to jednak okoliczność usprawiedliwiająca jego postępowanie. Wnioskodawca był należycie poinformowany o wszelkich konsekwencjach braku złożenia stosownej informacji i w ocenie Sądu Okręgowego winien mieć świadomość, że ciąży na nim obowiązek poinformowania KRUS o wszelkich zdarzeniach mogących mieć wpływ na jego ubezpieczenie rolnicze.

W przedmiotowej sprawie ustanie ubezpieczenia rolniczego nastąpiło z mocy prawa z chwilą podjęcia na nowo pozarolniczej działalności gospodarczej. Po tym zdarzeniu wnioskodawca musiałby złożyć stosowne oświadczenie o chęci kontynuowania ubezpieczenia oraz składać w określonych ustawowo terminach stosowne zaświadczenia właściwego urzędu skarbowego o wysokości należnego podatku dochodowego od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej. Taka sytuacja nie miała jednak miejsca w rozpatrywanej sprawie.

Wobec więc jednoznacznego brzmienia przepisów i oczywistych obowiązków nałożonych na rolnika podejmującego pozarolniczą działalność gospodarczą Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do zmiany zaskarżonej decyzji. Wskazać w tym miejscu należy, iż wnioskodawca wcześniej prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą, kontynuując ubezpieczenie rolnicze i wówczas spełnił wszystkie wymogi ustawowe, aby móc podlegać ubezpieczeniu społecznemu

rolników, a więc miał świadomość tych wymogów składał zarówno oświadczenie o kontynuowaniu ubezpieczenia rolniczego jak i zaświadczenia o wysokości należnego podatku dochodowego za kolejne lata.

W ocenie Sądu Okręgowego, brak było jakichkolwiek podstaw do przywrócenia K. C. terminu do złożenia zaświadczeń właściwego urzędu skarbowego o kwocie należnego podatku dochodowego, jak i oświadczenia o kontynuowaniu ubezpieczenia gdyż wnioskodawca nie wskazał żadnych zdarzeń czy przyczyn losowych, o których mowa w art.5 ust.7 powołanej ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników mogących usprawiedliwić niezachowanie terminów ustawowych. Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy w Łodzi na podstawie art. art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołania.

Apelację od wyroku wniósł K. C., zaskarżając wyrok w całości i zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych poprzez przyjęcie, iż został należycie poinformowany przez organ rentowy o wszelkich konsekwencjach braku złożenia stosownej informacji związanej z rozpoczęciem pozarolniczej działalności i uznanie, że powiadomienie go w 2004 r. przez KRUS (a więc ponad 9 lat temu, gdy poprzednio prowadził działalność gospodarczą) o obowiązku składania stosownych oświadczeń bądź powiadomienie jego żony w 2006 r. o obowiązku składania zaświadczenia z urzędu skarbowego skutkuje posiadaniem przez apelującego wiedzy o obowiązku przedkładania tych dokumentów w związku z ponownym rozpoczęciem działalności gospodarczej w 2008 r., a w konsekwencji stwierdzeniem przez KRUS ustania podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników od 2009r.;

W ocenie apelującego, Sąd Okręgowy błędnie przyjął, iż został należycie poinformowany o wszelkich konsekwencjach braku złożenia stosownej informacji. Apelujący nie miał świadomości, że ciąży na nim obowiązek poinformowania KRUS o wszelkich zdarzeniach mogących mieć wpływ na moje ubezpieczenie rolne. To , że wcześniej już prowadził działalność gospodarczą jest bez znaczenia, ponieważ sprawami związanymi z ubezpieczeniem społecznym rolników zajmowało się biuro rachunkowe. Również sprawami żony, która prowadziła działalność gospodarczą, zajmowało się profesjonalne biuro rachunkowe. Nawet gdyby przyjąć, że apelujący i jego żona byli powiadamiani o obowiązkach związanych z ubezpieczeniem społecznym rolników, nie oznacza to, że byli osobiście powiadomieni o obowiązkach dotyczących przedmiotowych ubezpieczeń, iż skutkuje to naszą wiedzą w tym temacie w chwili obecnej, gdyż nie orientujemy się w obowiązującym aktualnie stanie prawnym. To do obowiązków KRUS, każdorazowo w ramach poszczególnych relacji z ubezpieczonymi, należy pouczanie ubezpieczonych o wszelkich skutkach braku działań w sferze ubezpieczenia, co w przedmiotowym wypadku nie nastąpiło, gdyż od 2008 r. nie był powiadomiony o konieczności składania dokumentów wymaganych do kontynuacji ubezpieczenia rolników. Nie może być przecież tak, iż będąc nawet powiadomionym przed kilku laty o wymogach ustawowych koniecznych do kontynuacji ubezpieczenia.

Apelujący zauważył, że nie posiadał wiedzy o konieczności przedkładania KRUS dokumentów, a co za tym idzie nie miał świadomości, iż nieprzedłożenie tych dokumentów spowoduje ustanie ubezpieczenia społecznego rolników od 2009 r. Zatem ustalenia Sądu I instancji poczynione w tym zakresie uznać należy za błędne. Ponadto apelujący od 2008 r. samodzielnie zajmuje się sprawami związanymi z działalnością gospodarczą. Nie mając wykształcenia prawniczego, nie śledził na bieżąco zmian w przepisach dotyczących systemu ubezpieczeń społecznych, chociażby tych wprowadzonych ustawą z 2 kwietnia 2004 r. Nie był więc świadomy, iż w momencie wznowienia zawieszonyj działalności gospodarczej, będzie zobowiązany do złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 5a znowelizowanej w 2004 r. ustawy. Nie posiadał wiedzy w tym zakresie i nie był o obowiązku złożenia oświadczenia należycie pouczony przez organ, zatem nie może ponosić negatywnych skutków braku wiedzy co do stanu prawnego. To na organie bowiem spoczywa obowiązek informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogłyby mieć wpływ na prawa i obowiązki. Niedopuszczalną jest sytuacja, w której organ rentowy opiera swoje działania w stosunku do apelującego, powołując się na korespondencję sprzed lat wysyłaną do żony. W ocenie apelującego są to uzasadnione okoliczności do przywrócenia terminu z art. 5a ust. 1 pkt 7 cytowanej ustawy. Dodatkowo nałożenie na rolnika obowiązku złożenia w Kasie oświadczenia o kontynuowaniu tego ubezpieczenia w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy tej działalności, obarczone jest zbyt surowymi konsekwencjami. Przywrócenie terminu do złożenia oświadczenia, które spowodowałoby podleganie

przedmiotowemu ubezpieczeniu, uznać należało w okolicznościach sprawy za konieczne i uzasadnione. Zaskarżony wyrok jest też sprzeczny z art. 5 Kodeksu cywilnego, jako sprzeczny z zasadami współżycia społecznego.

W konkluzji apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku oraz poprzedzających go decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i ustalenie, że podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników od 1 stycznia 2009 r.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i jako taka podlegała oddaleniu. Sąd pierwszej instancji przeprowadził właściwe postępowanie dowodowe, dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne, a to sprawia, że nie zachodzi potrzeba ich szczegółowego ponownego przytaczania.

Dla porządku należy tylko wskazać, że w sporze były trzy decyzje KRUS z 10 czerwca 2013r.: odmawiająca przywrócenia terminu do złożenia zaświadczenia z właściwego urzędu skarbowego o kwocie należnego podatku dochodowego od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej za lata 2009-2012 prowadzonej przez K. C., odmawiająca przywrócenia terminu do złożenia oświadczenia o kontynuowaniu ubezpieczenia społecznego rolników po rozpoczęciu prowadzenia działalności gospodarczej przez ww. oraz w konsekwencji – stwierdzająca ustanie w stosunku do niego ubezpieczenia społecznego rolników od 1 stycznia 2009r. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych co do tego, w jakim okresie wnioskodawca był objęty ubezpieczeniem społecznym rolników, kiedy podjął pozarolniczą działalność gospodarczą oraz kiedy złożył w KRUS dokumenty wymagane zgodnie z art.5a ustawy z 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (j.t.: Dz.U. z 2015r., poz.704). Z niespornych ustaleń Sądu pierwszej instancji wynika, że rolniczka A. C. w dniu 7 kwietnia 1997r. zgłosiła męża K. do ubezpieczenia społecznego rolników i decyzją z 14 kwietnia 1997r. K. C. został objęty ubezpieczeniem społecznym rolników począwszy od 7 kwietnia 1997r. K. C. w tamtym czasie prowadził działalność gospodarczą od 1984r. Dlatego organ rentowy pismem z 24 czerwca 2004r. powiadomił go (oraz żonę A.) o wynikającym ze zmiany ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (wprowadzenie art.5a) obowiązku składania do 14-go lutego każdego roku zaświadczenia z właściwego urzędu skarbowego o wysokości podatku należnego za poprzedni rok. W dniu 29 września 2004r. K. C. złożył w KRUS decyzję Wójta Gminy C. w przedmiocie wykreślenia z ewidencji działalności gospodarczej z dniem 30 września 2004r. i zaprzestania z tym dniem jej wykonywania. Konsekwencją tego było ustanie obowiązku opłacania składki w podwójnej wysokości. K. C. potwierdził otrzymanie w dniu 29 września 2004r. informacji KRUS o tym, że jest zobowiązany w terminie 14 dni do powiadomienia KRUS o podjęciu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej. Dokument ten, znajdujący się na k.44 akt KRUS, przesądza o tym, że wnioskodawca miał pełną wiedzę na temat obowiązujących przepisów we wrześniu 2004r., nakazujących poinformowanie KRUS w terminie 14 dni o fakcie podjęcia pozarolniczej działalności gospodarczej. Stąd zarzuty apelującego, iż Sąd Okręgowy błędnie ustalił, że miał wiedzę o obowiązku złożenia wymaganych prawem dokumentów, są chybione. Organ rentowy, jak wynika z akt KRUS, powiadomił wnioskodawcę zarówno na obowiązkach wynikających ze zmiany ustawy o u.s.r. w stosunku do osób prowadzących działalność gospodarczą, jak też o obowiązku osoby, która tę działalność rozpoczyna. Fakt, że od daty tej informacji do momentu, kiedy ubezpieczony zdecydował się ponownie pozarolniczą działalność gospodarczą, upłynął okres ponad 4 lat, nie ma tu żadnego znaczenia. Wbrew zarzutom apelacji, wnioskodawca nie miał obowiązku powiadamiania KRUS o „wszelkich zdarzeniach”, tylko o podjęciu pozarolniczej działalności gospodarczej. Na marginesie tylko można podnieść, że ubezpieczony miał pełną świadomość, z czym wiąże się dla rolnika podjęcie pozarolniczej działalności gospodarczej, ponieważ z chwilą wydania decyzji z 7 lipca 2004r. stwierdzającej obowiązek opłacania kwartalnej składki na u.s.r. w podwójnej wysokości począwszy od II kwartału 2004r. w związku z prowadzeniem przez wnioskodawcę i małżonkę działalności gospodarczej, we wrześniu 2004r. wnioskodawca zakończył prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej. Skutkiem tego otrzymał następnie decyzję o ustaniu obowiązku opłacania składki kwartalnej w podwójnej wysokości.

Poza sporem jest, że K. C. ponownie rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej od 18 listopada 2008r., o czym nie powiadomił organu rentowego. Natomiast w dniu 6 czerwca 2013r. złożył wniosek o przywrócenie terminu do złożenia oświadczenia o kontynuowaniu ubezpieczenia społecznego rolników po rozpoczęciu prowadzenia

działalności gospodarczej oraz stosownych zaświadczeń z urzędu skarbowego. W uzasadnieniu wniosku wskazał, że działalność gospodarcza nie jest jego podstawowym źródłem dochodu, a składki na u.s.r. płaci regularnie. Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, iż brak podstaw faktycznych i prawnych do uwzględnienia odwołań. Zgodnie z art. 5a ust.1 pkt 1-5, rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata, rozpocznie prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpocznie współpracę przy prowadzeniu tej działalności, podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy prowadzeniu tej działalności, jeżeli spełnia jednocześnie następujące warunki:

- 1) złoży w Kasie oświadczenie o kontynuowaniu tego ubezpieczenia w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy tej działalności;
- 2) jednocześnie nadal prowadzi działalność rolniczą lub stale pracuje w gospodarstwie rolnym, obejmującym obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego, lub w dziale specjalnym;
- 3) nie jest pracownikiem i nie pozostaje w stosunku służbowym;
- 4) nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych;
- 5) kwota należnego podatku dochodowego za poprzedni rok podatkowy od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej nie przekracza kwoty 2528 zł.

Jednocześnie w myśl art.5a ust. 5 (w brzmieniu obowiązującym na datę rozpoczęcia działalności gospodarczej), niezachowanie terminu złożenia oświadczenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, jest równoznaczne z ustaniem ubezpieczenia z końcem kwartału, w którym rolnik lub domownik rozpoczął wykonywanie pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracę przy prowadzeniu tej działalności. Ponieważ wnioskodawca rozpoczął działalność gospodarczą w listopadzie 2008r., zasadnie KRUS wyłączył go z ubezpieczenia społecznego rolników od 1 stycznia 2009r.

W świetle zarzutów apelacji i niespornie ustalonego stanu faktycznego, kwestią do rozważenia pozostaje zasadność wniosku o przywrócenie terminu do złożenia zaświadczenia właściwego urzędu skarbowego o wysokości należnego podatku dochodowego od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej za poprzedni rok, które należy złożyć w myśl art.5a ust.4 do 31 maja każdego roku podatkowego oraz do złożenia oświadczenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1. Zgodnie z art.5a ust.7 ustawy o s.u.s., terminy określone w ust. 1 pkt 1 i ust. 4 mogą zostać przywrócone na wniosek zainteresowanego rolnika lub domownika, jeżeli ten rolnik lub domownik udowodni, że niezachowanie terminu nastąpiło wskutek zdarzeń losowych.

Sąd Apelacyjny aprobuje stanowisko judykatury, że pojęcie "zdarzeń losowych", o jakich mowa w art. 5a ust. 7 ustawy należy utożsamiać z nadzwyczajnym, niepewnym i niezależnym od woli ubezpieczonego zdarzeniem, którego nie mógł przewidzieć i którego nastąpieniu nie mógł zapobiec, pomimo zachowania wymaganej w danych okolicznościach staranności. W zgodzie z takim rozumieniem przedstawionego pojęcia, do kategorii zdarzeń losowych zaliczyć trzeba tak zdarzenia związane z działaniami sił przyrody, jak na przykład ogień, powódź i grad, obsunięcie się ziemi lub tąpnięcia, ale także zdarzenia związane z działaniami ludzkimi, jak na przykład nagła i nieprzewidziana choroba, przestępstwo, wypadek komunikacyjny (por. tezę 2 wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2010 r., I UK 49/10, OSNP 2011/23-24/304). Nieznajomość prawa nie stanowi natomiast zdarzenia losowego uzasadniającego przywrócenie terminu w rozumieniu art. 5a ust. 7 u.s.r. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 27 lutego 2013r., III AUa 968/12, LEX nr 1305988, wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 20 czerwca 2013r., III AUa 114/13, LEX nr 1428228, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 18 czerwca 2013r., III AUa 55/14, LEX nr 1493730).

Przenosząc te rozważania na grunt niniejszej sprawy trzeba podkreślić, iż Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że wnioskodawca nie wykazał żadnych okoliczności losowych uzasadniających przywrócenie terminu w trybie art.5a ust.7. Takim powodem nie może być w pierwszej kolejności podnoszona w apelacji nieświadomość obowiązku

złożenia oświadczenia o kontynuowaniu u.s.r., bo jak wyżej wskazano w aktach KRUS są dowody potwierdzające jednoznacznie, że wnioskodawca wiedzę w tym przedmiocie posiadał w 2004r. Jeżeli zatem zdecydował się na podjęcie działalności gospodarczej w 2008r., miał obowiązek w pierwszej kolejności złożyć stosowne oświadczenie w KRUS, co w sposób oczywisty pozwoliłoby mu zapoznać się z aktualnymi na datę podjęcia działalności uregulowaniami prawnymi. Zupełnie chybionym jest zarzut – w kontekście wykazania „zdarzenia losowego” – że działalność gospodarczą w 2004r. prowadził za pomocą profesjonalnej firmy księgowej, a w 2008r. podjął się prowadzić działalność samodzielnie. Ryzyko prowadzenia działalności obciąża przedsiębiorcę, poza tym ww. pouczenia i informacje KRUS były doręczane wnioskodawcy w 2004r. osobiście, a nie za pośrednictwem innych podmiotów. Stąd nie było żadnych przeszkód, aby się z nimi zaznajomił. Wbrew twierdzeniom ubezpieczonego, organ rentowy nie ma obowiązku cyklicznego przypominania o obowiązujących przepisach – w przypadku wnioskodawcy w momencie istotnej zmiany ustawy o u.s.r. dotyczącej osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą przesłano osobnym pismem do niego i do małżonki (pisma na k.39, 40) pełną informację o obowiązkach wynikających z art.5a i skutkach niedostarczenia wymaganych dokumentów we wskazanym terminie (ustanie u.s.r.) oraz dodatkowo po złożeniu przez ubezpieczonego decyzji o wykreśleniu z ewidencji działalności gospodarczej z dniem 30 września 2014r. KRUS pisemnie poinformował go o obowiązku powiadomienia w ciągu 14 dni o fakcie podjęcia pozarolniczej działalności gospodarczej. W kontekście powyższych ustaleń, wynikających wprost z akt KRUS, niezasadnym jest też zarzut naruszenia art.5 k.c. przez brak wyraźnego pouczenia o obowiązkach wynikających z kontynuowania u.s.r. W tym miejscu warto przytoczyć uchwałę Sądu Najwyższego 7 sędziów z 17 września 2015r., w sprawie III UZP 1/15, iż „brak indywidualnego pouczenia ubezpieczonego przez organ rentowy o wynikającym z art. 5a ust. 3 i 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jednolity tekst: Dz. U. z 2013 r., poz. 1403; aktualnie Dz. U. z 2015 r., poz. 704) obowiązku złożenia w terminie zaświadczenia właściwego organu podatkowego o wysokości należnego podatku dochodowego od przychodów z prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej nie powoduje uchylenia określonego w art. 5a ust. 6 tej ustawy skutku w postaci ustania ubezpieczenia społecznego rolników.”

Kolejny zarzut dotyczący tego, że uchybienie terminom wskazanym w art.5a ustawy o s.u.s. jest obarczone zbyt surowymi konsekwencjami jest chybiony o tyle, że co do zasady osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu z mocy prawa zgodnie z art. 6 pkt 5 i art.12 w zw. z art.8 ust.6 pkt 1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (j.t.: Dz.U. z 2015r., poz. 121). A obowiązek ten istnieje niezależnie od wysokości osiąganych przychodów z tytułu prowadzonej działalności. Przy czym co do zasady w myśl art.16 ust.3 ustawy o u.s.r. pierwszeństwo ma powszechny system ubezpieczeń społecznych w stosunku do ubezpieczenia społecznego rolników. Natomiast cyt.art.5a stanowi od tej zasady wyjątek i odnosi się do sytuacji ściśle w nim uregulowanych. Aby uchylić się od negatywnych dla strony skutków z art.5a ust. 5 i 6, należy wykazać okoliczności uzasadniające przewrócenie terminów określonych w art.5a ust.1 pkt 1 i ust.4 – w rozumieniu ust.7, a takich okoliczności wnioskodawca bezspornie nie wykazał.

W tym stanie rzeczy, wymienione na wstępie decyzje, jak również wyrok Sądu pierwszej instancji, odpowiadają prawu, a apelacja, jako pozbawiona uzasadnionych podstaw, podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Sędziowie: Przewodnicząca: